

Klass: *Maxillopoda*, **Ordning:** Thoracica (långhalsar och havstulpaner), **Familj:** *Balanidae*, **Släkte:** *Balanus*, **Art:** *Balanus crenatus* Bruguière, 1789 **Synonymer:**

Kännetecken

Balanus crenatus är en fastsittande havstulpan, som till formen ser ut som en kon. Mynningsdiametern är normalt 10-15 mm, men kan bli upp till 25 mm. Höjden är vanligen lägre än bottendiametern, men när flera exemplar sitter intill varandra och "trängs" blir de högre, ända upp till 45 mm. Bottenplattan är förkalkad (till skillnad från hos *Semibalanus balanoides*). Tergum och scutum (de rörliga delarna upptill) sluter inte helt tätt ihop i en näbbform som hos exempelvis *Balanus balanus*. Öppningen upptill är omgiven av en vågformad kant bestående av de sex sidoplattornas överkanter. Sidoplattornas ytstruktur är varierande, från släta till longitudinellt fårade.

Utbredning och status

Arten förekommer från Long Island Sound på den amerikanska västkusten, via Grönland, Island och Färöarna till nordnorge ner längs den europeiska atlantkusten, runt brittiska öarna och Irland ner till Biskayabukten i Frankrike. I svenska vatten är arten rapporterad från Blekinges kust upp till Bohuslän. Under Jägerskiölds inventering 1921-38 återfanns arten regelbundet utmed hela västkusten, men under senare år tycks arten ha blivit ovanligare. Inom Svenska artprojektets marina inventering hittades arten i norra Öresund och i Kattegatt (framförallt på utsjöbankar) på djup mellan 15 och 30 m, samt vid några tillfällen i Väderöområdet i Skagerrak på 40 - 100 meters djup.

Ekologi

Arten är bottenlevande på hårbottnar eller på skal och lösa stenar. Dess kända djupintervall är 1 - 60 (100) m, men arten påträffas vanligtvis i det grundare området av djupintervallet. Den påträffas ofta sida vid sida med *B. balanus* som är en vanlig art på vår kust. *B. crenatus* finns vanligen på platser med god eller stark vattenström, och den återfinns ofta på marina byggnationer som bro/bryggpelare, cementfundament för bojar, sjömärken etc. Den kan även sitta fast på fartyg/båtbottnar.

Hot

Hårbottnar påverkas negativt av den omfattande bottentrålningen genom direkt mekanisk påverkan och sedimentation. Då *B. crenatus* vanligen lever grunt utgör bottentrålning dock sannolikt inget specifikt hot mot arten.

Åtgärder

Eftersom ingen hotbild är känd är det svårt att föreslå några specifika åtgärder. En ökad kunskap om arten, dess ekologi och status i svenska vatten är önskvärd

Övrigt

Arten är indelad i tre underarter: *Balanus crenatus crenatus* Bruguière, 1789 (finns på båda sidor av Atlanten), *Balanus crenatus curviscutum* Pilsbry, 1916 (norra Stilla havet, Berings hav) och *Balanus crenatus delicatus* Pilsbry, 1916 (NÖ Stilla havet-nordamerikas västkust).

Etymologi: *Balanus* är latiniserat från det grekiska ordet *balanos* som betyder nöt eller ekollon. Artnamnet *crenatus* kommer från det latinska ordet *crena* som betyder hack, sågtandad eller hugg, så *crenatus* har här betydelsen vågformad eller fårad kant.

Litteratur

Enckell, P. H. 1980. *Kräftdjur. Fältfauna*. Signum i Lund. 685 s.

Southward, Alan J. 2008. Barnacles : keys and notes for identification of British species. *Synopses of the British fauna*, 57. 140 s

Författare

Matz Berggren